

VÁJÁR
SZAKKÉPESÍTÉS SZAKMAI ÉS VIZSGAKÖVETELMÉNYEI

I.
ORSZÁGOS KÉPZÉSI JEGYZÉKBEN SZEREPLŐ ADATOK

1. A szakképesítés azonosító száma: 31 544 04 0000 00 00

2. A szakképesítés megnevezése: Vájár

3. Szakképesítések köre:

3.1	Részszerkesztés	Nincs	
-----	-----------------	-------	--

3.2	Elágazások	Nincsenek	
-----	------------	-----------	--

3.3	Ráépülés	Nincs	
-----	----------	-------	--

4. Hozzárendelt FEOR szám: 7113

5. Képzés maximális időtartama:

Szakképesítés megnevezése	Szakképzési évfolyamok száma	Óraszám
Vájár	-	800

II. EGYÉB ADATOK

SZAKKÉPESÍTÉS MEGNEVEZÉSE: **Vájár**

1. A képzés megkezdésének szükséges feltételei:

Bemeneti kompetenciák: a képzés megkezdhető az e rendelet 3. számú mellékletében a gépészet szakmacsoportra meghatározott kompetenciák birtokában. E kompetenciák megszerezhetőek a szakképzést előkészítő évfolyam keretében is.
Vagy

Iskolai előképzettség: nyolcadik évfolyam elvégzésével tanúsított alapfokú iskolai végzettség

Szakmai előképzettség: -

Előírt gyakorlat: -

Elérhető kreditek mennyisége: -

Pályaalkalmassági követelmények: nem szükségesek

Szakmai alkalmassági követelmények: szükségesek

2. Elmélet aránya: 30 %

3. Gyakorlat aránya: 70 %

4. Szakmai alapképzés (iskolai rendszerben): -
Időtartama (évben vagy félévben): -

5. Szintvizsga (iskolai rendszerben): nem szervezhető
Ha szervezhető, mikor: -

6. Egészségügyi alkalmassági vizsgálat: szükséges

III. MUNKATERÜLET

1. A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás:

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	FEOR megnevezése
7113	Vájár, segédvájár

2. A szakképesítés munkaterületének rövid, jellemző leírása:

Betartja és betartatja a munka-, baleset-, egészség-, környezet- és tűzvédelmi előírásokat
Ellenőrző méréseket végez, mérőműszereket alkalmaz
Ellenőrzi a műveleti, technológiai, biztonsági, védelmi utasítások érvényesítését és betartását
Munkaterületen tevékenykedik
Szereli és karbantartja a bányászati gépeket, eszközöket
Vágatot hajt
Fejtési munkát végez
Robbantási munkát végez
Ideiglenes biztosítást készít
Fenntartási munkát végez
Különleges vágathajtási technológiát alkalmaz
Intézkedik a váratlan események bekövetkezésekor
Részt vesz bányamentési feladatok ellátásában

3. A szakképesítéssel rokon szakképesítések:

A szakképesítéssel rokon szakképesítések	
azonosító száma	megnevezése
52 544 01	Robbantómester
31 544 03	Külszíni bányász
54 544 01	Bányaipari technikus
31 544 01 0000 00 00	Bányászati gépkezelő

IV. SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK

A szakmai követelménymodulok felsorolása:

A szakmai követelménymodul azonosítója és megnevezése:

0016-06 Bányászati közös feladatok I.

A szakmai követelménymodul tartalma:

Feladatprofil:

Munkavédelmi eszközöket szakszerűen használ, alkalmaz
Részt vesz biztonságtechnikai, egészségvédelmi, környezetvédelmi, tűzvédelmi
oktatásokon és vizsgán
Környezetvédelmi szabályokat betart
Tűzrendészeti előírásokat betart
Működteti a biztonsági berendezéseket
Környezettudatosan kezel(tet)i a veszélyes anyagokat, hulladékot, mentesít(tet)
Használja és alkalmaztatja az egyéni és kollektív védőfelszerelést
Megakadályozza a gép illetéktelen használatát
Műszereket csatlakoztat, kapcsol
Műszereket leolvas
Optikai eszközt kezel
Mérési eredményt rögzít
Mérési eredményt értékel
Tanulmányozza a munkavégzéshez kapcsolódó műveleti, technológiai utasítást
Kontroll alatt tartja a biztonsági berendezések működőképességét
Ellenőrzi az érvényben lévő védelmi utasítások megvalósíthatóságát
Figyeli a munkakörnyezetet és gondoskodik a biztonság fenntartásáról
Biztosítja a helyszínt
Értesíti az illetékes szervet (felettest)
Hírközlő eszközt használ
Feljegyzést készít
Vázlatokat készít, helyszínrajzot állít össze
Dokumentálja az eseménnyel kapcsolatos információkat, adatokat
Rendszeresített és szükségjelzésrendszert alkalmaz
Elsősegélyt nyújt
Életmentő készüléket (eszközt) használ
Anyagot mozgat/mozgattat, áthalmoz/áthalmoztat
Létrehozza, létrehozhatja a legalacsonyabb szintű veszélyhelyzetet, helyzetfüggő
kárelhárítást végez(tet)
Kitűzi a művelési határokat, tevékenységi területet
Kiválasztja a termelőberendezéseket és/vagy munkaeszközöket
Felvonul a termelőberendezésekkel és/vagy munkaeszközökkel
Figyeli a fejtés (robbantás) és/vagy munkaterület környezetének állapotát
Műszaki- és/vagy munkanaplót vezet, regisztrálja a termelt és/vagy szállított
mennyiséget és/vagy elvégzett feladatot
Üzemzavart hárít el
Ellenőrzi a gépek, berendezések, egyéb technikai eszközök állapotát, felméri azok
működési környezetét, meggyőződik biztonságos voltukról

Tulajdonságprofil:

Szakmai kompetenciák:

A típus megjelölésével a szakmai ismeretek:

- B Alapfokú számítógép-kezelés
- C Általános géptani mérések, ellenőrzések
- D Mentési technológiák
- B Mentő készülékek, eszközök
- A Bányaművelési és bányabiztonsági szabályok
- C Biztonságtechnikai berendezések
- B Dokumentálási ismeretek
- B Egészség- és munkavédelem
- B Egyéni védőeszközök használata
- D Elektromosságtani alapismeretek
- D Élet- és vagyonbiztonságot szolgáló megoldások
- B Elsősegélynyújtás
- C Eltelt idő mérése, becslése
- B Hírközlő berendezések
- B Hírközlő-, rádióeszközök alkalmazási szabályai
- C Hossz-, síkszögadatok mérése, becslése
- B Jelzőberendezések
- D Jelzőanyagok
- B Jelzőrendszerek használata
- D Káros környezeti hatások becslése
- D Káros szeizmikus hatások elleni védekezés
- B Kitűzés
- B Kollektív védőeszközök használata
- B Környezetvédelmi szabályok
- B Menekülési terv
- B Mérőműszerek
- C Mesterséges terepalakulatok
- D Munkajog
- C Munkavédelmi szabályok
- D Optikai- és mérőeszközök
- C Súlyadatok mérése, becslése
- E Számítógépes irányítási és adatfeldolgozási rendszerek
- C Térfogat számítása, becslése
- C Természetes terepalakulatok
- C Területadatok számítása, becslése
- C Tömegadatok számítása, becslése
- C Tűzvédelmi szabályok
- B Vészhelyzetre kialakított rendszerek használata

A szint megjelölésével a szakmai készségek:

- 1 Elemi szintű számítógéphasználat
- 4 Olvasott köznyelvi szöveg megértése
- 3 Kézírás
- 3 Köznyelvi szöveg hallás utáni megértése
- 3 Köznyelvi beszédképesség
- 4 Olvasott szakmai szöveg megértése
- 4 Szakmai nyelvi írásképesség, fogalmazás írásban
- 3 Hallott szakmai szöveg megértése

- 3 Szakmai nyelvi beszédképesség
- 4 Terepvázlatok, metszetek, helyszínrajzok olvasása, értelmezése
- 3 Terepvázlatok, metszetek, helyszínrajzok készítése
- 4 Kitűzési vázlatok olvasása
- 3 Kitűzési vázlatok készítése
- 3 Diagram, nomogram olvasása, értelmezése
- 3 Diagram, nomogram kitöltése, készítése
- 4 Figyelemfelkeltő ábrák, utasító, tiltó jelképek, egyezményes jelek értelmezése
- 4 Mennyiségérzék
- 4 Tájékozódás
- 4 A dokumentálás eszközeinek használata (számítógép, adatlap, füzet, jegyzőkönyv, nyomtatvány)
- 5 A tűzoltás eszközeinek használata (poroltók, vízi fecskendők, homok)
- 5 Bányamentő eszközök használata
- 4 Egyéni és kollektív védőfelszerelések, elsősegélynyújtó eszközök és készülékek használata (fejvédő, egyéni gázmérő, védőszemüveg, speciális védőruha, világítóeszközök, elsősegélyláda, rögzítők, hordágy, lélegeztető, élesztőkészülékek stb.)
- 1 Egyszerű sáncterszámok használata
- 5 Életvédelmi eszközök használata
- 1 Hagyományos bányász kéziszerszámok használata
- 5 Kitűző eszközök használata
- 4 Kommunikációs eszközök használata (kis hatókörű adóvevő, telefon, fény- és kürtjelző eszközök)
- 4 Idegen nyelvű termékkísérő blanketták, feliratok legfontosabb kifejezéseinek megértése
- 4 Eszközök, gépek használatával összefüggő legfontosabb idegen nyelvű feliratok, utasítások megértése
- 4 Bányászati tevékenységgel összefüggő jelképek

Személyes kompetenciák:

Felelősségérzet
Térbeli tájékozódás
Térlátás

Társas kompetenciák:

Fogalmazó készség
Segítőkészség
Együttműködési készség
Áldozatkészség

Módszerkompetenciák:

Helyzetfelismerés
Körültekintés, elővigyázatosság
Következtetési képesség

A szakmai követelménymodul azonosítója és megnevezése:

0017-06 Ásványi anyag kitermelő és mozgató gépek kezelése I.

A szakmai követelménymodul tartalma:

Feladatprofil:

Anyagmozgató pályát épít (szalag, csővezeték stb.)
 Pneumatikus gépet kezel
 Sérült kéziszerszámot cserél
 Ásványi anyagot termel ki, munkaterületet átvesz (átad), ellenőriz
 Kőzetrepesztési technológiát használ
 Termelvényszállító berendezéseket összeszerel
 Üzemelteti a jövesztőberendezéseket, szétválasztja a meddőt és az ásványi nyersanyagot
 Fúrási munkára előkészül
 Fúrólyukat telepít
 Hidraulikus gépet kezel
 Jövesztő- és rakodógépek szerelésénél közreműködik

Tulajdonságprofil:

Szakmai kompetenciák:

A típus megjelölésével a szakmai ismeretek:

- C Batározás előkészítése
- D Dinamikai alapismeretek
- C Fejtőgépek
- C Fontosabb kőzetek
- B Föld alatti művelési technológiák
- A Fúrási alapismeretek
- B Fúrógépek
- B Fúrólyukas robbantás előkészítése
- B Gépkezelési vázlatok
- C Hasznos ásványi anyagok
- C Hidraulikai alapismeretek
- B Hidraulikus jövesztés
- C Hidraulikus rendszerek
- B Hidraulikus szerszámok
- C Hidropneumatikus berendezések
- B Homlok fejtés
- C Jövesztés
- C Jövesztőgépek
- C Kéziszerszámok javítása, cseréje
- D Kinetikai alapismeretek
- C Kísérő anyagok
- C Kotrógépek
- B Kőzetalkotó ásványok
- D Kőzetek kialakulása
- C Kőzettani alapismeretek
- B Külfejtési művelési technológiák
- C Lakatosipari feladatok
- B Marás
- C Meddőanyagok
- C Pneumatikai alapismeretek
- C Pneumatikus rendszerek
- B Pneumatikus szerszámok
- B Rakodó- és emelőgépek
- C Szilárdságtani alapismeretek

- C Terepalakulatok
- C Termelés kéziszerszámai
- B Vezérlő-, irányítóberendezések
- C Vízmélység mérése, becslése

A szint megjelölésével a szakmai készségek:

- 4 Hidraulikai, pneumatikai, elektromos rendszerek rajzi olvasása, értelmezése
- 3 Lakatos- és fémipari szerszámok használata

Személyes kompetenciák:

- Látás
- Monotónia-tűrés
- Precizitás

Társas kompetenciák:

-

Módszerkompetenciák:

- Gyakorlatias feladatértelmezés
- Rendszerező képesség

A szakmai követelménymodul azonosítója és megnevezése:

0018-06 Vágathajtás, alagútépítés I.

A szakmai követelménymodul tartalma:

Feladatprofil:

- Munkahelyi szellőztetőrendszert szerel és hosszabbít
- Tömedékelési és iszapolási munkát végez
- Kicseréli a sérült acélbiztosító berendezéseket
- Légpalánkot készít
- Tűzgátszéket készít
- Jövesztőgépet kezel
- Műszak végén áramtalanítja a berendezéseket
- Önjáró biztosítószerkezeteket kezel
- Vágathajtó gépet kezel
- Kezeli az emelő- és vontatóberendezéseket
- Biztosítja a gép működtetése közbeni hatékony munkavégzést
- Anyagot szállít, mozgat
- Ideiglenes vasutat épít, szállítóberendezést hosszabbít
- Közúti alagutat készít
- Metróalagutat készít
- Önjáró biztosító berendezéseket be- és kiszerel
- Hibás részegységeket és berendezéseket cserél

Tulajdonságprofil:

Szakmai kompetenciák:

A típus megjelölésével a szakmai ismeretek:

- A Alagútépítés
- C Anyagtovábbító csőrendszerek
- B Jövesztés
- C Jövesztőgépek

- C Kenés
- B Köteles emelő (lift)
- C Kőzetmozgatás
- C Olajozás
- C Oldható kötőelemek cseréje
- B Rakodás
- C Statikai alapismeretek
- C Szállítás
- C Szállítógépek
- B Szellőzőberendezések
- C Szellőztetés
- C Szerelés, karbantartás
- C Talajmechanikai alapismeretek
- C Vágathajtó gépek

A szint megjelölésével a szakmai készségek:

- 4 Idegen nyelvű géphasználati feliratok értelmezése, megértése
- 5 Kéz, láb együttes használata
- 3 Kézügyesség
- 5 Manipulátorkarok használata
- 5 Pedálok használata
- 4 Számítógép-vezérléses munkagépek, munkaszervek programbeállítása, használata
- 4 Szerelőszerszámok
- 5 Térérzékelés
- 5 Vezérlőpultok használata

Személyes kompetenciák:

- Önállóság
- Mozgáskoordináció (testi ügyesség)
- Kitartás

Társas kompetenciák:

- Irányíthatóság
- Motiválhatóság

Módszerkompetenciák:

- Ismeretek helyén való alkalmazása

A szakmai követelménymodul azonosítója és megnevezése:

0036-06 Vájár feladatok

A szakmai követelménymodul tartalma:

Feladatprofil:

- Robbanóanyagot szállít
- Robbanóanyagot töltési űrbe helyez
- Fojtást végez
- Robbantáshoz őrt áll
- Gondoskodik a keletkező mérgező gázok hatásainak csökkentéséről
- Ellenőrzi a töltési űrt és azok számát
- Ellenőrzi a robbantás környezetét
- Biztosítási anyagot rendel

Összeköti a gyutacsokat
 Ellenőrzi és helyreállítja a munkaterületet
 Kéziszerszámmal vágatot hajt és előtűz
 Kialakítja az ácsolat helyét
 Vágathajtási irányt beállít
 Biztosító anyagokat beépít, rögzít
 Ácsolatot feszkéz
 Oldalbélést beépít
 Közethorgonyozást végez
 Transzformátorállomásnak helyet készít
 Robbanóanyag raktárt készít
 Vágatkereszteződéseket készít
 Kéziszerszámmal fejtési munkát végez
 Fejtési kereszteződéseket átbiztosít
 Visszanyeri a biztosítóanyagot
 Omlasztási munkát végez
 Fejtési-karbantartási fülkét készít
 Főterolózást végez
 Kiszserelő utcát készít
 Fapillért épít
 Megmunkálja a faanyagot a biztosításhoz
 Törést biztosít
 Főte-tűzést végez fával
 Főtűzést végez acéllal
 Oldaltűzést készít
 Kidőlés ellen homlokot biztosít
 Tartófát beépít
 Oldalbélelést cserél
 Sérült fabiztosítást megerősít, cserél, szükség esetén máglyát készít
 Elkészíti a biztosítóanyagok tárolási helyét
 Függőleges aknát készít
 Lejtős aknát készít
 Vízugyűjtő zsompot készít

Tulajdonságprofil:

Szakmai kompetenciák:

A típus megjelölésével a szakmai ismeretek:

- C A Föld keletkezése
- C A Föld szerkezete
- C Ásvány és kőzettan
- C Bányabiztosítás
- C Bányafenntartás
- A Bányagázok
- C Famegmunkálás szerszámai
- C Fejtés
- C Fémek
- C Fémmegmunkálás szerszámai
- B Földtani erők
- C Gumi- és műanyagmegmunkálás szerszámai
- C Gumianyagok

- B Hulladékkezelés
- B Kenőanyagok
- B Különböző fajtájú faanyagok
- B Légállapot (hőmérséklet, sebesség, páratartalom) hatása, mérése
- C Légsűrítők
- C Műanyagok
- B Oltóanyagok
- D Őslényt
- B Portartalom mérése
- B Robbantás
- B Robbantóanyagok
- B Szelektív hulladék kezelése
- C Szivattyúk
- C Tereptan
- C Termelés kéziszerszámai
- B Tömedékanyagok
- C Tömedékelő-injektáló gépek
- B Vágatméretek és irányok
- B Veszélyes anyagok kezelése, tárolása
- C Vízmentesítés

A szint megjelölésével a szakmai készségek:

- 4 Biztosítási anyagok (acél) és gépek szereléséhez szükséges kézi, gépi szerszámok használata (csavarhúzó, villáskulcsok, dugókulcsok, speciális kulcsok, gépi csavarhúzó, emelő)
- 4 Biztosítási anyagok (fa) szereléséhez szükséges szerszámok használata (fűrész, speciális gépfűrész, balta, kalapács, véső, ék)
- 3 Emelő, állványok, tartórendszerek használata
- 4 Fejtési és biztonsági-biztosítási tevékenység mérőeszközeinek használata (mérőszalag, mérőrúd, mérőműszerek, optikai mérőeszközök)
- 4 Fejtési tevékenység kézi-, gépi szerszámainak használata (fűrész, fejtőkalapács, csákány, feszítőékek, lapát stb.)
- 3 Szelektív hulladéktárolás eszközeinek használata (műanyag zsákok, ládák, konténerek)

Személyes kompetenciák:

Érzelmi stabilitás, kiegyensúlyozottság
 Felelősségtudat
 Erős fizikum
 Állóképesség
 Szaglás
 Hallás
 Stressztűrő képesség
 Térbeli tájékozódás

Társas kompetenciák:

Segítőkézség
 Határozottság
 Áldozatkészség

Módszerkompetenciák:

Áttekintő képesség
Körültekintés, elővigyázatosság
Problémamegoldás, hibaelhárítás
Helyzetfelismerés
Figyelemmegosztás
Figyelem-összpontosítás

A 31 544 04 0000 00 00 azonosító számú, Vájár megnevezésű szakképesítés szakmai követelménymoduljainak	
azonosítója	megnevezése
0016-06	Bányászati közös feladatok I.
0017-06	Ásványi anyag kitermelő és mozgató gépek kezelése I.
0018-06	Vágathajtás, alagútépítés I.
0036-06	Vájár feladatok

V. VIZSGÁZTATÁSI KÖVETELMÉNYEK

1. A szakmai vizsgára bocsátás feltételei:

Modulzáró vizsga eredményes letétele

2. A szakmai vizsga részei:

1. vizsgarész

A hozzárendelt szakmai követelménymodul azonosítója és megnevezése:

0016-06 Bányászati közös feladatok I.

A hozzárendelt 1. vizsgafeladat:

Terepmunka-kitűzés

A hozzárendelt jellemző vizsgatevékenység:
gyakorlati

Időtartama: 90 perc

A hozzárendelt 2. vizsgafeladat:

Biztonsági intézkedések

A hozzárendelt jellemző vizsgatevékenység:
írásbeli

Időtartama: 60 perc

A hozzárendelt 3. vizsgafeladat:

Elsősegélynyújtás, újraélesztés

A hozzárendelt jellemző vizsgatevékenység:
gyakorlati

Időtartama: 30 perc

A vizsgarészben az egyes feladatok aránya:

1. feladat 50%

2. feladat 30%

3. feladat 20%

2. vizsgarész

A hozzárendelt szakmai követelménymodul azonosítója és megnevezése:

0017-06 Ásványi anyag kitermelő és mozgó gépek kezelése I.

A hozzárendelt 1. vizsgafeladat:

Gépkezelés, szerelés

A hozzárendelt jellemző vizsgatevékenység:
gyakorlati

Időtartama: 120 perc

A hozzárendelt 2. vizsgafeladat:

Fúrólukás robbantás előkészítése, fúróluk telepítése

A hozzárendelt jellemző vizsgatevékenység:
gyakorlati

Időtartama: 90 perc

A hozzárendelt 3. vizsgafeladat:

Kőzetrepesztési technológia megválasztása, ásványi anyagok

A hozzárendelt jellemző vizsgatevékenység:

szóbeli

Időtartama: 45 perc (felkészülési idő 30 perc, válaszadási idő 15 perc)

A vizsgarészben az egyes feladatok aránya:

1. feladat 45%

2. feladat 35%

3. feladat 20%

3. vizsgarész

A hozzárendelt szakmai követelménymodul azonosítója és megnevezése:

0018-06 Vágathajtás, alagútépítés I.

A hozzárendelt 1. vizsgafeladat:

Gépkezelési gyakorlat

A hozzárendelt jellemző vizsgatevékenység:

gyakorlati

Időtartama: 120 perc

A hozzárendelt 2. vizsgafeladat:

Szerelés, karbantartás

A hozzárendelt jellemző vizsgatevékenység:

szóbeli

Időtartama: 45 perc (felkészülési idő 30 perc, válaszadási idő 15 perc)

A vizsgarészben az egyes feladatok aránya:

1. feladat 70%

2. feladat 30%

4. vizsgarész

A hozzárendelt szakmai követelménymodul azonosítója és megnevezése:

0036-06 Vájár feladatok

A hozzárendelt 1. vizsgafeladat:

Szakmai feladatok biztonságos ellátásának lépései, módjai

A hozzárendelt jellemző vizsgatevékenység:

szóbeli

Időtartama: 45 perc (felkészülési idő 30 perc, válaszadási idő 15 perc)

A hozzárendelt 2. vizsgafeladat:

Bányászati műveletek, feladatok végrehajtása

A hozzárendelt jellemző vizsgatevékenység:

gyakorlati

Időtartama: 120 perc

A vizsgarészben az egyes feladatok aránya:

1. feladat 30%

2. feladat 70%

3. A szakmai vizsga értékelése %-osan:

A 31 544 04 0000 00 00 azonosító számú, Vájár megnevezésű szakképesítéshez rendelt vizsgarészek és ezek súlya a vizsga egészében

1. vizsgarész:	20
2. vizsgarész:	30
3. vizsgarész:	20
4. vizsgarész:	30

4. A szakmai vizsgarészek alóli felmentés feltételei

A szakképesítéshez rendelt vizsgarészek valamelyikének korábbi teljesítése

5. A szakmai vizsga értékelésének a szakmai vizsgaszabályzattól eltérő szempontjai

-

**VI.
ESZKÖZ- ÉS FELSZERELÉSI JEGYZÉK**

A képzési feladatok teljesítéséhez szükséges eszközök és felszerelések minimuma	Vájar
Bányászati kéziszerszámok	X
Pneumatikus bányászati kéziszerszámok	X
Bányalevegő és gázösszetételt mérő eszközök	X
Teheremelő berendezések	X
Terelő korong	X
JDN rablóvitla	X
Hidraulikus előfeszítő tám	X
Vontató vitla	X
Vágathajtó-gép	X
Maróhengeres jövesztő-gépek	X
Rakodógépek	X
Egyéni és kollektív védőeszközök	X